

Pål Mitsem

Fra: Pål Mitsem <mitsem@mitsem.no>
Sendt: tirsdag 15. november 2016 21.12
Til: 'postmottak@riksadvokaten.no'
Kopi: 'post.rogaland@statsadvokatene.no'
Emne: GJENOPPTAKELSE AV ETTERFORSKNINGEN - "ALEXANDER L. KIELLAND"-
ULYKKEN

Dette gjelder en sak der Statsadvokaten i Rogaland henla videre etterforskning av den største industriulykken i norsk industrihistorie, «Alexander L. Kielland»-ulykken» (17. mars 1980), og der riksadvokaten ikke tok klage fra min side over henleggelsen til følge. Om de nå er riksadvokaten som må omgjøre sin beslutning om henleggelse, eller statsadvokaten i Rogaland som må ta det opp som en helt ny sak, er et underordnet spørsmål som de som mottar denne henvendelse sikkert kan avgjøre.

Jeg vil for ordens skyld vise til en uttalelse fra statsadvokat Åsmund Norheim til «Stavanger Aftenblad» 15. mai 1986: «...uttalelser fra en person som var maskinsjef om bord på ulykkes-plattformen kan føre til at i alle fall deler av ulykken må etterforskes på nytt». Uttalelsene til denne person gikk ut på at han «følte seg redd, og at han - sammen med skipssjefen - ba om at plattformleggene ble undersøkt». Det het videre i avisen: «Åsmund Norheim ser alvorlig på denne saken og vil gi den første prioritet».

Det ble likevel ikke, så vidt jeg vet, gjort noe med den siden av saken som jeg tok opp. Jeg tror at grunnen var at en person som hadde rollen som talsperson for de etterlatte ba om at man da også måtte etterforske den av den såkalte sabotasje-teori: At noen hadde sprengt plattformen i stykker med dynamitt, «muligens [for å] avlede oppmerksomheten fra korrupsjonsanklager han [Ole Østlund] hadde rettet mot Statoil i forbindelse med kostnadsoverskridelsene i Statfjord-utbyggingen», som det står på s. 270 i boken «Alexander L. Kielland-ulykken», ISBN: 978-82-8217-230-1 (utgitt 20161114). Jeg merker meg at det i denne boken står på s. 269: «Professor Tor Grong ved Sintef avsluttet sitt brev til Statsadvokaten fra 1987 [19870731] med å slå fast: «Ekspljosjonsteorien må fremdeles karakteriseres som høyst spekulativ.»

Det fremgår ikke av dokumenter som jeg har tilgjengelig om statsadvokaten ved den etterfølgende henleggelse kun mente å henlegge saken i forhold til eksplosjonsteorien, eller om henleggelsen også direkte viser til maskinsjefen og hans egen forsikring ett år tidligere om at etterforskningen av det maskinsjefen hadde sagt skulle ha første prioritet. Om det ikke står noe om dette, er det en solid begrunnelse for at etterforskningen gjenopptas, selv om den ble henlagt av Riksadvokaten etter min klage (som jeg hadde glemt og som jeg gjerne vil ha en kopi av).

Boken «Alexander L. Kielland-ulykken», ISBN: 978-82-8217-230-1 (utgitt 20161114) gir ellers en solid begrunnelse for at etterforskningen av ulykken gjenopptas. Boken viser til uttalelser av personer som er i livet og husker viktige ting om helt essensielle forhold som står i sterk motstrid til hverandre. Uttalelsene er gitt i intervjuer som er foretatt av bokens forfattere. Jeg viser ellers til mitt upubliserte manuskript «Sannheten om Alexander

L. Kielland» og mitt brev av 1. november 1916 til stortingsrepresentanter og statsråder, begge i www.mitsem-blogg.com.

Et meget viktig punkt for avklaringen av «Alexander L. Kielland»-ulykken er om kaptein Torstein Sæd, som omkom i ulykken, hadde observert den sprekk som forårsaket havariet ved å ta seg inn i det plattformbenet som brakk. Under bevisopptak for Stavanger byrett (som det het den gang) kom det frem uttalelser om tydet på det. Det er ikke tvil om at det bare kunne skje hvis plattformen var hevet så høyt i sjøen at vann i det røret som brast ved havariet ble sluppet ut gjennom de «lette-hull» som var del av røret. Dessverre klarte ikke «Kielland»-kommisjonen å bringe full avklaring, da dekkdagboken kom bort i ulykken og ikke var til stede da plattformen ble snudd (og, legger jeg til, dags- og ukesrapporter fra riggen til rederiet og operatørselskapet ikke var sikret og innhentet av politi og ulykkeskommisjon).

Det man derfor blir stående med, inntil ny etterforskning skjer, er de forklaringer som er innhentet av forfatterne av den nye boken spriker i begge retninger.

Erna Sæd, som var ektefellen til kaptein Torstein Sæd og som aldri ble avhørt av undersøkelseskommisjonen eller politiet, fortalte i bevisopptak i sitt hjem 20. januar 1986, at mannen normalt fortalte lite om livet på «Alexander Kielland» *«Men de siste tre månedene før ulykken sa han at han var bekymret for å reise ut. Det gikk på riggens tilstand. Han sa at han hadde funnet sprekkdannelse i det ene beinet (leggen). Det hadde han sagt fra om til Stavanger Drilling»*. Hennes mann fortalte at han hadde rapportert både skriftlig og muntlig om sprekkdannelsen til [viseadministrerende direktør Alf] Kaasen og [administrerende direktør Sverre Bjørn-] Nielsen. *«Han fortalte at han flere ganger hadde tatt opp spørsmålet om sprekkdannelsene med Kaasen og Nielsen. Siste gang han var hjemme, hadde han ikke lyst til å reise ut. [s. 245].*

«Eivind Egeli forteller at Sæd alltid gikk ned i søylene og kontrollerte sprekkene når han kom på skiftet. Han tok heisen ned og hadde oftest en medhjelper med seg, den tyske boredekkarbeideren Lothar Apostel. Det var Apostel som skrudde opp «mannhullet» slik at de kunne gå inn eller lyse inn i det. Da hørte Egeli på dem mens de snakket om sprekken., som var nede ved hydrofonen. Han ble ikke redd av det han hørte, tenkte at det trolig var en bagatell. *«Sprekken ble holdt under oppsikt, det var en svakhet ved hydrofonen»*, sier Egeli [s. 247-248]

Dette dreier seg om personer som har blitt høflig oppfordret av forfatterne av boken til å si hva de husker. Som det fremgår av boken, er det også personer som forfatterne har snakket med som bestrider at «Kielland»-plattformen noen gang har vært deballastert så meget at pongtongene har kommet over vannflaten. Jeg oppfatter det som svakhetene ved en situasjon der intervjuerne ikke kan gjøre annet enn å be pent om forklaringer, som avgis helt uten ansvar.

Kanskje har de også forklart seg så godt de har kunnet. Men, det er vel få som kan trekke i tvil at forklaringer til en offentlig myndighet som politiet, med forsikring på ære og samvittighet, gir større sikkerhet i et tilfelle som dette. Det er derfor mye som taler for at den etterforskning som statsadvokaten ga uttrykk for at skulle skje i 1986, med første prioritet, blir gjenopptatt (eller gjennomført, hvis det er det rette uttrykk!). På den måten kan vi få fiksert disse viktige vitneprov på en måte som er pakt med den standard vi har for dette i Norge, i forhold til den mest alvorlige arbeidsulykke i Norge noen gang, med 123 omkomne.

I den nye boken om ulykken sies det også på s. 252:

I første styremøte etter katastrofen opplyser administrerende direktør, Sverre Bjørn-Nilsen: «Etter de opplysninger som er fremkommet og de forhold som er kjent, er det ikke begått feil eller forsømmelser fra Stavanger Drillings side eller fra Stavanger Drillings personell i forbindelse med havariet.»

Åtte måneder senere velger styreleder [dr. juris.] Hans Christian Bugge i Stavanger Drilling å formulere det annerledes. Han sier: «Det kan ha blitt begått menneskelige feil som kan ha vært medvirkende årsak til at riggen kantret og havarerte.»

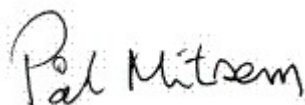
Jeg ber om at Riksadvokaten og statsadvokaten nøye overveier om det har offentlig interesse å avklare hva som ligger i disse to, vidt forskjellige formuleringer fra rederiet side, eller om det er noe som hører til privatlivets fred for rederiet til en rigg der en uforklart ulykke medførte at 123 menneskelig gikk tapt.

Jeg avstår fra fristelsen til å gå nærmere inn på de hensyn som generelt taler for å sikre at den største arbeidsulykken i norsk historie blir skikkelig etterforsket, og de hensyn som eventuelt taler for å spare de etterlatte og samfunnet for å gjøre noe mer. Jeg registrerer at flere fremtredende politikere, bl.a. Kåre Willoch, har gitt støtte til gjenopptakelse av etterforskningen. Hans oppfatning har kanskje særlig vekt, også fordi han var statsminister da plattformen ble snudd og til slutt senket i Nedstrandsfjorden. Det er visst ingen hemmelighet at Kåre Willoch var motstander av svingingen av «Kielland»-plattformen, og gikk sterkt inn for at den skulle senkes så fort som mulig, selv om dette var meget omdiskutert.

Jeg opplever at jeg ville svikter min rolle som advokat em, og at politiet ville svikte sin rolle i samfunnet, dersom saken ikke blir etterforsket på skikkelig måte slik at viktige vitneprov kan bli fiksert mens vitnene fortsatt er i live.

Jeg ser frem til svar fra riksadvokatembetet/statsadvokatembetet. Jeg tror at tilliten til påtalemakten og politiet vil bli styrket, snarere enn svekket, hvis det sikres at forklaringer kan bli opptatt av viktige vitner mens de ennå er i live!

Randaberg, 15. november 2016

H.r.advokat em